

Racjonaliści po 50 mln

Autor tekstu: **Mariusz Agnosiewicz**

Od 3 sierpnia do 3 listopada, z okazji przekroczenia 50 mln odwiedzin, prowadziliśmy trzecią kompleksową ankietę dającą obraz środowiska skupionego wokół Racjonalisty. Ankieta składała się z 30 pytań zamkniętych i wypełniło ją 2029 osób. Poprzednią ankietę, z okazji przekroczenia 10 mln odwiedzin, prowadziliśmy od 24 lipca do 24 listopada 2006 r. i wypełniło ją wówczas 1121 osób.

Ankiety wypełniali przede wszystkim nasi długotrwali czytelnicy (olbrzymia większość czyta nas już ponad rok). Najwięcej ankietowanych czyta nas kilka razy w tygodniu, czyli prawie na bieżąco, gdyż w serwisie codziennie publikowane są nowe treści.

Nasz związek z czytelnikami polega przede wszystkim na wspólnocie światopoglądowej — jesteście z nami głównie dlatego, że dzielimy podobny światopogląd (68,5% deklaruje taki motyw odwiedzania Racjonalisty, w 2006 — 58,7%), tzn. linia redakcyjna jest Wam bliska światopoglądowo. Kolejnym czynnikiem motywującym Was do czytania Racjonalisty jest krytyka paranauki i przesądów (53,7%) oraz krytyka Kościoła (53,5%, w 2006 — 42,1%). Połowa odwiedza nas także dla informacji naukowych. Co piąty nasz czytelnik ma inne poglądy i jest zainteresowany nami, aby znać inny punkt widzenia. Konkludując: Racjonalista jest przede wszystkim serwisem polskich racjonalistów, serwisem niewierzących, sceptyków. Inne nasze role są drugorzędne, choć również dla nas istotne.

Ważne dla nas jest to, że mimo, iż jesteście z nami głównie za profil światopoglądowy, jednak nie chodzi o coś na „pokrzepienie serc” - Racjonalista ma rosnący wpływ na przekonania czytelników. W 2006 r. 36,6% naszych czytelników deklarowało, że Racjonalista wzmocnił ich światopogląd. Obecnie deklaruje to 43,5% czytelników. W 2006 r. 10,9% czytelników dzięki Racjonalistcie spojrzęło krytycznie na swoje poglądy. Obecnie odsetek ten wzrósł o 2%. Mniej osób dzięki nam wzmacnia się w swojej wierze religijnej (spadek z 1,8% do 0,5%). W 2006 r. 18,2% deklarowało, że portal nie miał na nich żadnego wpływu. Obecnie deklaruje to już tylko 13%. Jesteśmy więc przede wszystkim zapleczem intelektualnym racjonalistów, wzmacniając takie postawy, aczkolwiek najbardziej cieszy te 12,9%, które dzięki Racjonalistcie zmieniło swoje poglądy.

Do czego przydają się Wam nasze treści? Głównie do dyskusji i polemik (61,7%), do odnajdywania ciekawych tropów do dalszych poszukiwań (43,8%), do poszerzania własnej wiedzy (30,6%), czasami też jako pomoc naukowa (13,6%). Na szczęście więc, Racjonalista nie jest przede wszystkim „brykiem”. Daje argumenty, pokazuje drogę do nich lub wyjaśnia — to nasze główne funkcje. Wykorzystywany jest zresztą nie tylko do dyskusji internetowych: „Moja matka i mój dorosły syn także czytają Państwa artykuły. To pozwala nam prowadzić sensowne spory” — pisze jeden z czytelników.

W ciągu 4 lat od ostatniego badania wyraźnie wzrosło też postrzeganie Racjonalisty jako przede wszystkim portalu promującego światopogląd racjonalistyczny (wzrost z 55,2% do 70%). Dopiero później Racjonalista jest kompendium wiedzy (18,9%, w 2006 — 30,7%). Przede wszystkim antyklerykalni jesteśmy dla 5,7% czytelników, a antyreligijni — dla 2,7%. Tymczasem najczęstsze zarzuty wobec Racjonalisty to właśnie skupienie na walce z Kościołem i religią. Racjonalista jest antyklerykalny i krytyczny wobec większości religii, aczkolwiek jest to bardzo powierzchowna ocena naszych oponentów. Jesteśmy przede wszystkim racjonalistyczni — mówią nasi uważniejsi czytelnicy. Nasze teksty dotyczą nie tylko krytyki religii i Kościoła, ale i promują światopogląd naukowy, podejmują krytykę para i pseudonauki, rozwijają humanistyczne komponenty

światopoglądu, pokazują, jak żyć zgodnie z wartościami świeckiego humanizmu oraz podejmują szereg innych ważnych społecznie tematów. Krytyka religii i Kościoła jest sprawą wtórną, aczkolwiek nie przekonacie nas, aby z tego zrezygnować. Należy też podkreślić, że zmalało — i tak niewielkie już — przekonanie, że Racjonalista jest przede wszystkim forum dialogu wierzących z niewierzącymi. Nie jesteśmy zamknięci na taki dialog, choć nie jest on dla nas priorytetowy, gdyż nie przynosi imponujących rezultatów — dla żadnej ze stron. Dużo bardziej pożyteczny jest więc nasz samorozwój bez prób łączenia wody z ogniem, czym bardzo często jest próba szukania wspólnych przestrzeni z osobami zaangażowanymi religijnie. Osobiście mam nadzieję, że możliwości dialogu międzyświatopoglądowego będą w Polsce rosły, ale naszą główną troską będzie rozwijanie racjonalizmu, a nie poszukiwanie tego, co łączy nas z irracjonalistami.

Jak z kolei samookreślają się nasi czytelnicy? Racjonalista-sceptyk — 49,6%, dalej: ateista — 27%, agnostyk — 8,8%, antyklerykał — 8,8%. Od ostatniego badania, spadła liczba agnostyków i religijnych. Zdecydowanie największy przyrost tych, którzy uważają się za ateistów. Etykieta ta zyskuje na popularności w naszym środowisku. „Ateistyczna duma” ekspanduje w Polsce. Zapewne *Bóg urojony* i „[Lista ateistów i agnostyków](http://lista.racjonalista.pl)” (<http://lista.racjonalista.pl>) miały w tym swój udział; skądinąd zauważyć wypada, że najczęstsze konwersje na Liście ateistów dotyczą zamiany statusu z „agnostyk” na „ateista”. Agnostykami więc najczęściej określają się osoby mniej pewne swoich poglądów. Z czasem, całkiem sporo zmienia się w ateistów.

Inną formą manifestacji swoich przekonań jest dokonanie formalnej apostazji z instytucji religijnej. Dokonało jej 6,2% naszych czytelników, zaś aż 55,1% planuje ją lub rozważa. Apostazja nieistotna jest dla 28,9% czytelników.

38% czytelników śledzi zmiany w Racjonalistcie przez Facebook. Zachęcamy do tego także innych, gdyż zamieszczamy tam nie tylko na bieżąco nowości w Racjonalistcie, ale i publikujemy szereg linków i informacji, których nie zamieszczamy w portalu.

Nasze forum. Pierwszy raz o to pytamy, gdyż w ostatnich miesiącach forum bywało niejednokrotnie miejscem szczególnie zapalnym i gorącym w serwisie. Forum rozpałało się nie tylko polemikami i sporami, ale i prawdziwymi wojnami. Byliśmy zmuszeni wprowadzić bardziej rygorystyczną moderację dla personalnych i niemerytorycznych wypowiedzi, budząc tym grad krytyki ze strony niektórych. Część osób odeszła z forum, pojawili się nowi. Dziś jest bardziej merytorycznie niż jeszcze przed kilkoma miesiącami. Niemniej jednak nasze forum jest stale miejscem żywym, pełnym ciekawych dyskusji oraz miejscem, gdzie funkcjonuje mocna stała ekipa dyskutantów (5,2% naszych czytelników). Średnia liczba postów w październiku wyniosła 266 dziennie. W forum bierze udział obecnie 28,8% naszych czytelników. Wśród osób, które znają nasze forum dominuje jego dobra ocena, jako miejsca ciekawego i żywego (70,2%). Reszta jest mniej lub bardziej krytyczna, uważając, że jest tam przede wszystkim za duża swoboda dla trollów (17,1%), za mała swoboda wypowiedzi (jedynie 3,9% - pomimo zaostżenia moderacyjnego rygoru) lub że jest nudno (8,8%).

Od ubiegłego roku swoją działalność zdynamizowało wydawnictwo książkowe Racjonalisty. W 2009 r. wydaliśmy 5 książek. W tym roku również 5, a jeszcze kilka w zanzadru. Zachęcamy Was do wspierania Racjonalisty poprzez kupowanie książek wydawnictwa Racjonalista. 35,3% czytało nasze pozycje i ceni je. 0,4% było niezadowolonych. 7,4% nasze tytuły nie zainteresowały, a 57% — nie zna ich w ogóle. Zapoznać się z nimi można na stronie wydawnictwo.racjonalista.pl (<http://wydawnictwo.racjonalista.pl>).

91,2% ocenia Racjonalistę dobrze lub bardzo dobrze. Najwyższą ocenę przyznało nam 40,8% czytelników.

Jakie są nasze braki? Przede wszystkim chcecie więcej tekstów związanych z nauką (57,2%), więcej tekstów niezwiązanych z religiami (28,3%), serwisu informacyjnego (27,6%), weryfikacji i korekty starszych tekstów (21,7%) oraz informacji o imprezach i spotkaniach (21,1%). Wiadomo, że dużo rzeczy by się przydało, ale nasze ograniczone możliwości czasowe i środki determinują taki a nie inny kształt portalu. Największą stratą tego roku w Racjonalistcie był serwis informacyjny, który musieliśmy usunąć w wyniku posunięć agencji informacyjnych. Aktualny potencjał redakcyjny nie pozwala nam reaktywować serwisu informacyjnego. Mamy nadzieję, że kiedyś się to zmieni. Przydałoby się więcej zaangażowanych osób, chętnych rozwijać Racjonalistę. Chętnych do publikacji tekstów nigdy nam nie brakowało, znacznie trudniej o współpracowników od innych zadań.

Połowa naszych czytelników pozytywnie ocenia PSR. Dalsze 28% uważa, że PSR się dopiero rozkręca. Negatywnie organizację ocenia 12% czytelników Racjonalisty, a 39% przyznaje, że niewiele wie o działaniach PSR. Wydaje się, że nastąpiło utożsamienie Racjonalisty z PSR, w swoich wypowiedziach oba podmioty często są ze sobą mylone, podczas kiedy właśnie w tym roku nastąpiło wyraźne oddzielenie PSR i Racjonalisty: zarząd PSR postanowił opuścić Racjonalistę i rozwijać

własną stronę. Pomimo że oba podmioty współpracują — są to byty odrębne.

Bardzo budujące jest jednoznaczne poparcie dla ceremonii humanistycznych. Jedynie 5,5% czytelników uważa je za zbędne. 19,9% — nie interesuje się nimi. Biorąc pod uwagę, że ok. 20% ankietowanych deklaruje swą odmienną światopoglądową, można więc przyjąć, że poparcie ceremonii humanistycznych wśród racjonalistów jest niemal jednogłośne. 49,3% wskazuje, że są one wartościowe i potrzebne. 6,5% już je planuje, a dalsze 18,8% — rozważa. Uprawnione jest chyba stwierdzenie, że jest to najlepsza jak dotąd inicjatywa społeczna środowiska racjonalistów. Jedną z pozostawionych opinii: „Wielkie brawa za ceremonie humanistyczne — coś, dzięki czemu nie tylko zaczęłam rozważać możliwość wzięcia ślubu w Polsce, ale i zaczęłam się do tego pomysłu zapalać:) Dzięki!”

34% ankietowanych deklaruje wychowawcze problemy światopoglądowe. 15,2% skarży się na konflikty światopoglądowe w miejscu pracy. Jest to sugestia dla nas, aby rozwinąć jakieś formy doradztwa i pomocy w tym zakresie.

Jak obecnie kształtuje się profil polityczny naszych czytelników? W badaniu z 2004 najwięcej było przedstawicieli lewicy (28,7%; liberałowie i konserwatywni liberałowie — 25,5%). W ankiecie z 2006 r. dominowali z kolei liberałowie (33,1%, lewica — 24,3%). Obecnie znów dominuje nieznacznie lewica (34,1%; liberałowie i konserwatywni liberałowie — 33,1%). Stale jednak obie te grupy polityczne zachowują między sobą pewną równowagę ilościową, nieuprawnione zatem są wszelkie stwierdzenia, jakoby Racjonalista reprezentował lewicowy lub liberalny punkt widzenia w polityce. Można natomiast powiedzieć, że wśród racjonalistów te dwie opcje cieszą się największą popularnością. Jeśli cokolwiek poza tym można dodać o stosunku Racjonalisty do liberalizmu i lewicowości, to że stronimy od ortodoksów z obu stron.

Racjonalizm stale pozostaje „męską sprawą”. Nieodmiennie od początku Racjonalisty znacznie częściej czytają nas mężczyźni niż kobiety, nieodmiennie znacznie częściej mężczyźni deklarują swą niewiarę i racjonalizm. Proporcje są przytłaczające, ale budzi pewne nadzieje „równouprawnieniowe” trend zmiany. 2004 — 21,3% kobiet, 2006 — 27,7%, 2010 — 28,8%. Czy jednak mamy szansę na dobiecie choćby do poziomu 40% udziału kobiet?

Ponad połowa czytelników Racjonalisty ma wyższe wykształcenie, a wśród nich 7% legitymuje się stopniem lub tytułem naukowym. Dominują przedstawiciele nauk humanistycznych (23,9%), w dalszej kolejności — przyrodniczych i ścisłych (20,8%), politechnicznych (16,3%) oraz społecznych (12,9%).

Czy emigracja wydrenuje racjonalistów z Polski? 30% planuje lub rozważa emigrację, zaś 32% ją wyklucza. 24,9% nie wie. Na emigracji mamy 7,1% naszych czytelników, zaś 5,9% powróciło z niej.

Jak zmieniła się tendencja czytelnicza od ostatniego badania w 2006 r.? Google Analytics działa w Racjonaliscie od początku czerwca 2006. Porównanie obejmuje okres od początku czerwca do 12 listopada w 2006 i 2010 roku. W ciągu 4 lat wzrosły nam wszystkie parametry. Unikalna liczba odwiedzających: ponad 1 mln. Liczba wizyt wzrosła o 14%, odsłon o 24%, najmocniej wzrósł średni czas spędzony na stronie: 53%. Ogólne statystyki odwiedzinowe dla stron internetowych niewiele mówią jednak o faktycznym czytelnictwie strony. Dopiero dane wielokrotnych odwiedzin pokazują właściwy trend. I tutaj widać ogromny skok Racjonalisty: liczba tych, którzy odwiedzili nas w tym okresie 200 i więcej razy wzrosła z 10 tys. w 2006 r. do 120 tys. w 2010! Przyjmijmy, że regularny czytelnik, to taki, który odwiedził nas w tym okresie 26 i więcej razy. W 2006 r. stanowiło to 5,64% odwiedzin (ok. 93 tys.). Obecnie wzrosło do 18% (ok. 340 tys.), czyli zanotowaliśmy trzyipółkrotny wzrost regularnych czytelników.

Wśród uczestników ankiety, którzy pozostawili nam swoje adresy emailowe, rozlosowaliśmy 4 nagrody książkowe Wydawnictwa Racjonalista. Książki powędrują do: Jana Urbanowicza, Michała Rękosiewicza, Szymona Muchy oraz Romana Czarnoty-Bojarskiego.

Dziękujemy Wam za udział w badaniu, które pozwoliło nam lepiej się poznać i które pozwoli lepiej prowadzić dla Was ten serwis. Dziękujemy za wszystkie pozostawione komentarze, ich lektura przyniosła wielką dawkę satysfakcji z roboty, którą wykonujemy. Satysfakcji — która jest niezbędnym paliwem, aby robić to dalej i podnosić poprzeczkę. Jedno proste stwierdzenie: „Jesteście dla mnie bardzo ważni” — daje dużo nowych sił do tej pracy, którą wykonujemy już od ponad 10 lat.

Ze szczegółowym raportem z ankiety można się zapoznać [tutaj](http://www.racjonalista.pl/index.php/s,92) (http://www.racjonalista.pl/index.php/s,92).

Zobacz także te strony:

[Portret z błędem statystycznym \(Ankieta 2006\)](#)
[Racjonalistów portret własny. Wyniki ankiety](#)

Mariusz Agnosiewicz

Redaktor naczelny Racjonalisty, założyciel PSR, prezes Fundacji Wolnej Myśli. Autor książki [Kościół a faszyzm. Anatomia kolaboracji](#) (2009). Kontakt online ([GG](#), [Skype](#))

[Profil użytkownika Mariusz Agnosiewicz](#)

[Strona www autora](#)

[Pokaż inne teksty autora](#)

(Publikacja: 13-11-2010)

[Oryginał..](http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,737) (<http://www.racjonalista.pl/kk.php/s,737>)

Contents Copyright © 2000-2010 Mariusz Agnosiewicz
Programming Copyright © 2001-2010 Michał Przech

Autorem portalu Racjonalista.pl jest Michał Przech, zwany niżej Autorem.
Właścicielami portalu są Mariusz Agnosiewicz oraz Autor.

Żadna część niniejszych opracowań nie może być wykorzystywana w celach komercyjnych, bez uprzedniej pisemnej zgody Właściciela, który zastrzega sobie niniejszym wszelkie prawa, przewidziane w przepisach szczególnych, oraz zgodnie z prawem cywilnym i handlowym, w szczególności z tytułu praw autorskich, wynalazczych, znaków towarowych do tego portalu i jakiegokolwiek jego części.

Wszystkie strony tego portalu, wliczając w to strukturę katalogów, skrypty oraz inne programy komputerowe, zostały wytworzone i są administrowane przez Autora. Stanowią one wyłączną własność Właściciela. Właściciel zastrzega sobie prawo do okresowych modyfikacji zawartości tego portalu oraz opisu niniejszych Praw Autorskich bez uprzedniego powiadomienia. Jeżeli nie akceptujesz tej polityki możesz nie odwiedzać tego portalu i nie korzystać z jego zasobów.

Informacje zawarte na tym portalu przeznaczone są do użytku prywatnego osób odwiedzających te strony. Można je pobierać, drukować i przeglądać jedynie w celach informacyjnych, bez czerpania z tego tytułu korzyści finansowych lub pobierania wynagrodzenia w dowolnej formie. Modyfikacja zawartości stron oraz skryptów jest zabroniona. Niniejszym udziela się zgody na swobodne kopiowanie dokumentów portalu Racjonalista.pl tak w formie elektronicznej, jak i drukowanej, w celach innych niż handlowe, z zachowaniem tej informacji.

Plik PDF, który czytasz, może być rozpowszechniany jedynie w formie oryginalnej, w jakiej występuje na portalu. **Plik ten nie może być traktowany jako oficjalna lub oryginalna wersja tekstu, jaki zawiera.**

Treść tego zapisu stosuje się do wersji zarówno polsko jak i angielskojęzycznych portalu pod domenami Racjonalista.pl, TheRationalist.eu.org oraz Neutrum.eu.org.

Wszelkie pytania prosimy kierować do redakcja@racjonalista.pl